

แนวทางการเผยแพร่ประชาธิปไตยของไทยในอนาคต Guidelines for propagating democracy in Thailand in the future

โชติช่วง นามื่น¹
Chotchuang Namuen¹

บัญชาการกองกำลังสุรนารี ค่ายวีรวัฒน์โยธิน ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ไปรษณีย์ 32000
Suranaree Force Wirawat Yothin Camp Subdistrict outside the city Mueang Surin District,
Surin Province, 32000 Thailand
อีเมลล์ : Famzaza2021@gmail.com¹

วันที่รับบทความ 22 มกราคม 2566
วันแก้ไขบทความ 15 มีนาคม 2566
วันตอบรับบทความ 3 พฤษภาคม 2566

บทคัดย่อ

การที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มั่นคงและยั่งยืนนั้น ต้องพัฒนาวิถีชีวิตของประชาชนให้มีจิตสำนึกแบบ ประชาธิปไตย ให้ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ซึ่งเกิดจากความรู้สึกของคนในสังคมว่า ประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองโดยประชาชนและการที่ตนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาสามารถทำมาหากินเลี้ยงชีพและดำรงชีวิตอยู่ได้ ก็เพราะสังคมที่เป็นส่วนรวมของทุกคน ประชาธิปไตยจะดำเนินไปได้ก็ต่อเมื่อต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย เพื่อที่จะค้นหาเหตุผลและความถูกต้อง เพราะเหตุผลเท่านั้นที่จะทำให้ประชาธิปไตยดำเนินไปได้ และประชาธิปไตยก็เชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผล ย่อมรับการแก้ไขปัญหาของความขัดแย้งด้วยสันติวิธีและไม่นิยมความรุนแรง ต้องรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ฟังเสียงข้างมาก นำมาปรับใช้ให้เข้ากับสังคมโดยรวม ไม่ยึดมั่นหรือมั่นใจแต่ความคิดเห็นของตนเองโดยที่ไม่ยอมผ่อนปรนแก้ไขและควรยอมรับความเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การแก้ไขความคิดเห็นของตนเอง เมื่อผู้อื่นมีความคิดเห็นที่ดีกว่าตนเอง ปรารถนาประชาธิปไตยโดยพื้นฐานนั้น ไม่ปรารถนาอยากให้มีการใช้กำลังและการลบล้างด้วยวิธีที่รุนแรง เพราะถ้ามีการใช้กำลังและความรุนแรง ก็แสดงว่ามนุษย์ไม่มีหรือไม่ใช่เหตุผล ซึ่งก็ไปขัดกับหลักความเชื่อขั้นมูลฐานของประชาธิปไตย ที่ถือว่ามนุษย์มีเหตุผลและต้องปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมืองอย่างสม่ำเสมอ ช่วยทำให้กฎหมายของบ้านเมืองมีความศักดิ์สิทธิ์ น่าเคารพ โดยไม่ยอมให้ผู้ใดมาละเมิดกฎหมายได้ตามอำเภอใจ แต่ถ้ามีความรู้สึกว่าการกฎหมายที่ใช้อยู่ไม่เป็นธรรม ไม่ยุติธรรม ก็ต้องหาทางยื่นใบเรียกร้องให้มีการแก้ไขกฎหมายนั้น ไม่ใช่ฝ่าฝืนหรือไม่ยอมรับกฎหมายนั้น การใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขตจนละเมิดในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นนั้น ย่อมทำให้เกิดความไม่สงบ เกิดความขัดแย้งเกิดการใช้กำลังในสังคม เพราะสังคมที่ไม่มีการจำกัดในเรื่องสิทธิเสรีภาพนั้น ไม่เรียกว่าสังคมประชาธิปไตยโดยที่ไม่เป็นสังคมอนาธิปไตยที่เปรียบเสมือนไม่มีรัฐบาลไม่มีกฎหมายและไร้ระเบียบวินัยทางสังคมโดยสิ้นเชิง

คำสำคัญ (Keywords) : ประชาธิปไตย, เผยแพร่, ไทย

Abstract

To develop a stable and sustainable democracy. The way of life of the people must be developed to have a democratic consciousness, to be responsible for the public. Which is caused by the feeling of people in society that People own the country. Democracy is a system of government by the people and one who is educated in school can make a living and live. Because of society that is a common part of everyone Democracy can only be carried out when the opinions of all parties are heard. in order to search for reason and validity Because only reason can make democracy work. And democracy believes that human beings are rational creatures. Accept the resolution of the conflict through peaceful and non-violent means. must know how to accept the opinions of others listen to the majority be applied to society as a whole Do not cling to or be confident in your own opinions without being relentless and should accept changes to lead to correcting your own opinions. when others have better opinions than their own Fundamental democratic philosophy They do not wish for the use of force and violent subjugation. because if force and violence are used It shows that human beings do not have or do not use reason. which goes against the fundamental beliefs of democracy which assumes that human beings are rational and must consistently obey the laws of the country Help make the laws of the country holy and respectful without allowing anyone to break the law arbitrarily. But if there is a feeling that the current law is unfair, unfair, then one must find a way to submit a petition to amend that law. Not violating or not accepting that law Excessive exercise of liberty rights to the point of violating the rights and liberties of others would cause unrest conflict The use of force in society Because a society that has no restrictions on rights and liberties It's not called a democratic society without it, but it's an anarchist society that is like having no government, no laws, and absolutely no social discipline.

Keywords : democracy, propaganda, thailand,

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและมีพัฒนาการความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆของสังคมไทยอย่างมากมายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งความเจริญก้าวหน้าในแต่ละยุคที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในแต่ละด้านนั้นมีส่วนส่งผลทำให้ประเทศไทยมีสภาพความเป็นอยู่ของสังคมไทยมาจนถึงทุกวันนี้ซึ่งไม่ว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านที่ดีหรือไม่ดีก็ตาม

สภาพทางสังคมของไทยจะมีโครงสร้างทางสังคมไม่แตกต่างจากโครงสร้างทางสังคมที่เราเคยได้ศึกษากันมา ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าสถาบันต่างๆภายใต้โครงสร้างทางสังคมประกอบเข้าด้วยกันเป็นสังคมที่ทำให้รัฐนั้น มีความเป็นตัวตนของตนเองซึ่งจะประกอบด้วยสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา สถาบันการเมือง ปกครองการสถาบันเศรษฐกิจ ซึ่งแต่ละสถาบันก็จะมีสถานะบทบาทและหน้าที่ในสังคมที่แตกต่างกันไป สำหรับประเทศไทยนั้นจะมีสถาบันที่ถือเป็นโครงสร้างทางสังคมทำให้ประเทศไทยมีความเป็นสังคมไทยซึ่งจะแตกต่างจาก

ประเทศอื่น เพราะบางสถาบันสังคมนั้นจะไม่มีในประเทศอื่น ซึ่งจะเป็นสถาบันที่อยู่กับประเทศไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

เมื่อกระแสของการพัฒนาเข้ามาซึ่งจะนำความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการต่างๆ เช่น การแพทย์ การศึกษา การอุตสาหกรรม เทคโนโลยี กฎหมาย การสื่อสาร เป็นต้น ทำให้ประชาชนในประเทศมีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่รวมไปถึงสภาพทางสังคมโดยรวมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากชุมชนชนบทกลายเป็นชุมชนเมือง ผู้คนอยู่รวมกันอย่างแออัดและหนาแน่นในเมืองหลวงถึงแม้อาชีพหลักของประเทศส่วนใหญ่เป็นอาชีพเกษตรกรรมแต่ก็ยังเป็นการเกษตรในเชิงพาณิชย์ มีลักษณะของชุมชนเมืองที่ต่างคนต่างอยู่ ไม่เข้าสังคมและสภาพทางสังคมมีความวุ่นวายมาก วิถีชีวิตของชุมชนดั้งเดิมจะเปลี่ยนแปลงไปและการพัฒนาในด้านต่างๆ นั้นก็ใช้ว่าจะจะเป็นสิ่งที่ดีเสมอไป อาจก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมข้างต้นดังกล่าวก็ย่อมมีทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดี อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้งสองด้านก็ส่งผลกระทบต่อหน่วยงานทางสังคมอื่นๆ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือเรื่องของกฎหมาย ที่มีส่วนได้รับอิทธิพลจากบริบท และสภาพของสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน ส่วนในเรื่องของประชาธิปไตยจะเป็นรูปแบบการปกครองและวิธีการดำเนินชีวิต ซึ่งจะยึดหลักของความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยอาศัยหลักการแบ่งแยกอำนาจและหลักของความถูกต้องในกฎหมาย ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะถือว่าทุกคนมีสิทธิเสรีภาพ เท่าเทียมกัน และอำนาจอธิปไตยจะต้องมาจากประชาชนและจะเป็นระบอบการปกครองของ ประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ระบอบการปกครองตนเองของประชาชน ผ่านการเลือกสมาชิกผู้แทนราษฎรเพื่อไปบริหารบ้านเมืองและดูแลกฎหมายเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม ประชาชนส่วนใหญ่ โดยการตรวจสอบควบคุมของประชาชนโดยตรง หรือการมีส่วนร่วม เช่น การยื่นเสนอการแก้ไขกฎหมาย ยื่นถอดถอนเกี่ยวกับนักการเมืองที่ประพฤติไม่ชอบมาพากล การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เช่น การเมือง สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

ประชาธิปไตย เป็นศัพท์ที่นำมาใช้กันอย่างแพร่หลายในโลกปัจจุบัน จนเป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศต่างๆ ถึงแม้จะมีรูปแบบ การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมที่แตกต่างกัน แต่ต่างก็ว่าประเทศของตนเป็นประชาธิปไตยทั้งสิ้น ในประเทศสังคมนิยม เช่น อดีตสหภาพโซเวียต และจีน ต่างก็ว่าประเทศของตน ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย แต่เป็นประชาธิปไตยในแง่หนึ่งที่เรียกว่า ประชาธิปไตยแบบรวมศูนย์ กล่าวคือ จะยินยอมให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในขอบเขตที่จำกัดไว้ ส่วนการดำเนินทางการเมืองนั้น ยังคงตกอยู่ในมือของผู้มีอำนาจเพียงแค่นี้เท่านั้น

เนื้อหา (Content)

ความหมายของประชาธิปไตย

คำว่า ประชาธิปไตย แปลภาษาอังกฤษว่า democracy ซึ่งมาจากภาษากรีกโบราณ ว่า demokratia อีกต่อหนึ่ง คำกรีก demokratia มาจากการผสมของคำว่า demos ซึ่งแปลว่า ประชาชน (the people) และคำว่า kratein หรือ kratos ซึ่งแปลว่าปกครอง (to rule) ดังนั้น รากศัพท์ดั้งเดิม demokratia หรือ democracy จึงแปลว่า การปกครองโดยประชาชน (to rule by the people หรือ government by the people)

ความขัดแย้งของการใช้ความหมายของคำว่า ประชาธิปไตย ปัจจุบันนี้เกือบทุกประเทศอ้างว่า ประเทศของตนนั้นเป็นประเทศประชาธิปไตย แต่ในความเป็นจริง หลักสำคัญๆที่ใช้ในการเมืองการปกครองมากมายหลายประเทศจะแตกต่างกันเป็นอย่างมากซึ่งงานวิจัยของ ยูเนสโก เมื่อ ค.ศ. 1951 ว่าวิจัยได้นิยามของคำว่า ประชาธิปไตยกว่า 200 นิยาม และเมื่อเร็วๆ นี้ นักวิชาการจากสวีเดนยังเขียนไว้ว่า เกือบทุกประเทศก็อ้างว่าเป็นประเทศประชาธิปไตย แต่การแสดงออกของสถาบันประชาธิปไตยทั้งหลายของประเทศเหล่านั้น ยังมีเรื่องจะต้องแก้ไขอยู่พอสมควร

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคำว่า democracy มีความหมายที่ ไพเราะ เพราะอ้างอิงถึงความสำคัญของประชาชนซึ่งได้แก่คนทุกคนที่อาศัยอยู่อย่างถาวรในแต่ละประเทศ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ประชาชนจำนวนมากจริงๆ จะมีความสำคัญจริงๆหรือไม่และสำคัญแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ปรากฏอยู่จริงในแต่ละประเทศ การพิจารณาที่ขึ้นอยู่กับเปรียบเทียบลักษณะการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศให้อยู่ในมุมมองต่างๆ แล้วจึงหาข้อสรุปว่าลักษณะการเมืองการปกครองใด ให้ความสำคัญแก่ประชาชนมากกว่า ทั้งนี้จะต้องพิจารณาเปรียบเทียบประเทศที่มีอยู่จริงๆ

หลักการพื้นฐานของหลักประชาธิปไตย

1. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) ประชาธิปไตยถือว่าเป็นอำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศ หรืออำนาจอธิปไตย เป็นของประชาชนทุกคนร่วมกันและประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจ จะเป็นผู้ร่วมกันใช้อำนาจนี้ และไม่ว่า โดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน การปกครองที่ทุกคนสามารถทำในสังคมสามารถแสดงออกถึงความต้องการของตนได้ ทั้งจะต้องจัดการให้มีการปกครอง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกคนในสังคมเช่นกัน หรือกล่าวได้ว่า เป็นประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัดหลายประการในสังคมในปัจจุบัน เช่น จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นและมีมากจนทำให้ไม่สามารถใช้รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยทางตรงได้ปัจจุบันจึงหันมาใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect Democracy) ผ่านการเลือกตั้งตัวแทน โดยประชาชนมีสิทธิเลือกให้เข้าไปทำหน้าที่ในการปกครองแทน เช่น การเลือกตั้งและกระมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบต่างๆ

2. หลักเสรีภาพ (Liberty) คือหลักการว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ หลักการที่สำคัญมากของประชาธิปไตย คือ สิทธิ (right) เสรีภาพ (liberty) และอิสรภาพ (freedom) สิทธิ หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้เสรีภาพประชาชน หมายถึง โอกาสที่เลือกทำหรือไม่ทำระหว่าง ทางเลือกตามปรารถนาของตนเองโดยปราศจากข้อบังคับหรือข้อจำกัด จะจำกัดได้ก็โดยกฎหมายเท่านั้น ส่วนอิสรภาพ หมายถึง การทำหรืองดเว้นจะทำสิ่งใด ๆ ก็ได้ที่ไม่ไปละเมิดผู้อื่น เสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ความสามารถของคนที่กระทำการหรืองดเว้น กระทำสิ่งใดก็ได้ภายในขอบเขตข้อกำหนดของกฎหมาย เสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย จึงไม่ใช่การทำอะไรก็ได้ตามอำเภอใจตนเองเนื่องจากการทำตามใจตนเองโดยไม่คำนึงถึงจิตใจ สุขภาพของคนอื่น ๆ นั้น เป็นลักษณะของเผด็จการ

3. หลักความเสมอภาค (Equality) หลักความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การที่ราษฎรทุกคนในประเทศ มีความเสมอภาคกันหรือความเท่าเทียมกัน พื้นฐานในเรื่องสำคัญ ที่เป็นไปได้ในฐานะที่เป็นมนุษย์ปุถุชน จะทำให้ทุกคนมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และยังก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคมอีกด้วย โดยหลักความ เสมอภาคนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ด้าน หลัก ๆ ดังนี้

(1) ความเสมอภาคทางการเมือง (Political Equality) คือ ทุกคนมีสิทธิในด้านการเมืองเท่าเทียมกันทุกประการ ทั้งในส่วนของผู้ลงคะแนนเสียงและผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง

(2) ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ (Economic Equality) คือ การมีหลักประกันในความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ในระดับที่อย่างน้อย ๆ ก็ต้องสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม เปิดโอกาสให้กับบุคคลทุกคนที่มีความสามารถในการที่จะสร้างความมั่นคงให้กับตนเองได้ ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ไม่ได้หมายถึง การที่คนทุกคนต้องมีรายได้เท่าเทียมกัน แต่หมายถึง สภาพความใกล้เคียงกันของฐานะในทางเศรษฐกิจ

(3) ความเสมอภาคทางสังคม (Social Equality) คือ ทุกคนในสังคมไม่ว่าจะมีฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ ที่แตกต่างกันอย่างไรก็ตามก็จะสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้โดยปราศจากการแบ่งชนชั้นวรรณะ การที่ไปดูหมิ่นเหยียดหยาม และการที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติ บนพื้นฐานของการให้ความเคารพซึ่งกันและกัน

(4) ความเสมอภาคทางกฎหมาย (Equality of the Law) หมายถึง กฎหมายที่ตราออกมานั้น จะต้องมิพลับกับใช้กับประชาชนทุกคนอย่างเสมอและเท่าเทียมกัน ไม่มีข้อยกเว้นใดๆ ที่จะเอื้อประโยชน์ ให้แก่

บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือมีผลบังคับใช้เฉพาะบางกลุ่มบางพวกในสังคม ดังนั้น การสร้างความเสมอภาคทางกฎหมายจึงถือเป็นการคุ้มครองบุคคลจากกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของกฎหมาย ทำให้บุคคลสามารถป้องกันสิทธิและผลประโยชน์ของตนได้อย่างเสมอภาค

(5) ความเสมอภาคในโอกาส (Equality of Opportunity) คือ การให้โอกาสทุกคนให้ใช้ความสามารถที่ตนมีอยู่ไปในทางที่สุจริตได้อย่างเท่าเทียม เพื่อให้เกิดการพัฒนาความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้อย่างเสมอ โดยที่ไม่ก่อความเดือดร้อน วุ่นวาย และละเมิดสิทธิของผู้อื่น

4. หลักการปกครองโดยที่เสียงข้างมากเคารพเสียงข้างน้อย (The Majority Rule with Respect to Minority Rights) ในกรณีที่จะต้องมีการตัดสินใจเพื่อเลือกกระทำการสิ่งหนึ่งบนสถานการณ์ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทางออกที่ดีที่สุดคือการเลือกปฏิบัติตามมติเอกฉันท์ (Unanimity) แต่ถ้าไม่สามารถหาข้อสรุปที่เป็นเอกฉันท์ได้ จะต้องยึดหลักการตัดสินใจด้วยความขัดแย้งด้วยวิธีการลงคะแนนเสียงและปฏิบัติตามเสียงข้างมากที่ได้เลือกไว้

วิเคราะห์สภาพสังคมไทยในอดีตและปัจจุบัน

ความรุนแรงของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในอดีตมีความรุนแรงกว่าในปัจจุบันมากเพราะเป็นการแตกแยกของลัทธิการปกครองระหว่างลัทธิคอมมิวนิสต์กับระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก ในขณะนั้นคนไทยมีสองทางคือจะเป็นประชาธิปไตย หรือ คอมมิวนิสต์ ทำให้คนไทยจึงจำเป็นต้องแบ่งออกเป็นสองฝ่าย ในปัจจุบันทุกคนเห็นเป็นอย่างเดียวกันว่าเราต่างก็ต้องการความเป็นประชาธิปไตย หมายความว่าไม่จำเป็นที่จะต้องแบ่งฝ่ายออกไป เพราะคนไทยทุกคนก็ ต้องการประชาธิปไตยเหมือนกันทั้งนั้น แต่เราก็แบ่งกันจนได้ว่าเป็นประชาธิปไตยมีมาตรฐานที่สูงกว่าหรือดีกว่าอีกฝ่ายหนึ่งเสมอ

ความไม่เข้าใจในเรื่องอำนาจการปกครองของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ประกอบด้วย นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ซึ่งก็สามารถตรวจสอบและคานอำนาจกันได้ จึงมีบุคคลบางกลุ่มที่โยงความไปดึงเอาประชาชนมาเป็นเครื่องมือทางการเมืองของตนเพื่อที่จะใช้เป็นอำนาจต่อรองหรือล้มล้างอีกฝ่ายและอ้างว่าเป็นอำนาจของประชาชน(แท้จริงแล้ว) จะต้องเรียกว่าเป็นการใช้กฎหมายเหนือกฎหมาย)

ส่วนกรณีที่มีความเห็นไม่ตรงกันในคำว่าประชาธิปไตยของคนไทย ยังเห็นว่ายังมีประเด็นที่ต้องพิจารณาอีกว่าในอดีตที่ผ่านมา ประเทศไทยที่ได้มีการตรากฎหมายรัฐธรรมนูญขึ้นมานั้น มีอยู่ที่ได้บ้างที่ใช้คำว่า นิติธรรม ก็พบว่าในรัฐธรรมนูญทุกฉบับไม่มีการบัญญัติคำว่า นิติธรรมไว้เลย ยกเว้นแต่ในพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475 ที่บัญญัติให้ใช้ สรุปได้ว่าการใช้คำว่า นิติธรรม มีการนำมาใช้เป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังนั้นจึงต้องกลับไปดูที่เจตนารมณ์ของกฎหมายโดยละเอียด

หลักนิติธรรมกับหลักนิติรัฐมีความคล้ายคลึงกัน 2 ประการ คือ

1. ถ้าไม่มีกฎหมายเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะไม่มีอำนาจกระทำการใดๆ ทั้งสิ้น เพราะถ้าดำเนินการไปแล้วอาจจะพบสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยตรง

2. หลักที่ว่าเมื่อกฎหมายกำหนดขอบเขตไว้เช่นใด ฝ่ายปกครองก็ต้องใช้กฎหมายไปตามขอบเขตนั้นจะใช้อำนาจเกินกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ไม่ได้

ความแตกแยกทางความคิดของสังคมไทยในปัจจุบัน

1. การแบ่งฝ่ายแบ่งพวกอย่างรุนแรงก่อให้เกิดความขัดแย้งอย่างไรเหตุผล ไม่มีเหตุผล และไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นจากอีกฝ่าย หรือการเจรจากันด้วยสันติวิธี เพราะอุดมการณ์เป็นตัวนำความคิดให้ไม่ยอมรับ

2. ความไม่เข้าใจในเรื่องสิทธิเสรีภาพของระบอบประชาธิปไตยของคนไทยที่มีอยู่มาก ตามแนวความคิดของดาร์ล และอัลมอนต์

3. การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็งพอ มีการฝ่าฝืนกฎระเบียบในสังคมอย่างมาก ซึ่งเป็นต้นเหตุของการไม่เคารพกฎหมายพื้นฐาน จนถึงเรื่องสำคัญระดับชาติ

4. นักกฎหมายไทยมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันอย่างมาก เห็นได้ชัดในเรื่องกฎหมาย การตรากฎหมาย และการตีความของกฎหมายจึงเป็นไปคนละทางและก่อให้เกิดความขัดแย้งมาก โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ นักกฎหมายที่ศึกษามาจากประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมัน ทำให้มีข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นโดยไม่สามารถหาข้อยุติได้ เพราะนักกฎหมายแต่ละสำนักต่างอ้างที่มาของกฎหมายที่ต่างตระกูลกันแล้วนำมาถกเถียงกัน (Common Law และ Civil Law) ทำให้ยากแก่การพัฒนากฎหมายรัฐธรรมนูญและไปด้วยความขัดแย้งความเสียหายต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมอย่างมาก และอย่างที่ทราบกันอยู่แล้วและยังมีผลกระทบต่อการเรียน การศึกษา การสอนในมหาวิทยาลัยของชาติที่ไม่มีทิศทางไปในแนวทางเดียวกัน ผู้นำทางการเมืองที่ส่วนใหญ่เป็นนักกฎหมายจึงกลายเป็นผู้นำในการขัดแย้งไปด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

บทสรุป (Conclusion)

จากข้อความข้างต้นก็แสดงให้เห็นได้ว่าเป็นความพยายามของคณะผู้ร่างกฎหมายที่ได้คิดหาวิธีพยายามที่จะสรรหาคำที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นปัญหาของบ้านเมืองในขณะนั้น จึงเกิดคำใหม่ขึ้นมาที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนก็คือคำว่า “นิติธรรม” ในความหมายที่ต้องการจะให้ได้นำประเทศที่มีคุณสมบัติสมบูรณ์ แบบเป็นนักปกครองที่ดีที่สุดตามหลักปรัชญาแนวความคิดของเพลโต (ซึ่งได้ต้องการที่จะหาผู้นำที่เป็นคนเก่งและเป็นคนดีมีคุณธรรมมาปกครองบ้านเมืองด้วยความถูกต้องและชอบธรรม แต่ท้ายที่สุดเพลโตก็สามารถที่จะหาคนที่เหมาะสมแบบที่เป็นราชาประชาธิปไตยในอุดมการณ์ดังกล่าวได้) โดยที่มองเพียงการใช้คำที่มีความหมายตามที่ต้องการให้ประเทศชาติเดินไป แต่ในอีกมุมหนึ่งได้พิจารณาเห็นว่าเป็นการใช้คำเพื่อเปลี่ยนแปลงความคิดในการเลือกใช้รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยจาก Civil Law ไปเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบ Common Law เพราะความแตกต่างโดยสิ้นเชิงตามที่ได้อธิบายไว้แล้วข้างต้นและเป็นการขัดต่อหลักการที่ได้ประกาศว่าประเทศไทยเป็นประเทศประชาธิปไตย ใช้หลักการของกฎหมายลายลักษณ์อักษรเป็นหลักการแบบโรมาโนเยอรมานิก ดังนั้นการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติคำว่า “หลักนิติธรรม” ไว้ในมาตรา 3 และมาตราอื่น ๆ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญที่ยึดถือตามตัวบทบัญญัติที่กล่าวแล้วคือ “หลักนิติธรรม” ในขณะเดียวกันที่ศาลอื่นก็ยังคงยึดถือตามหลัก “นิติรัฐ” ซึ่งความแปลกแยกนี้ จึงนำมาสู่การปฏิเสธและการไม่ยอมรับคำตัดสินของศาลโดยเฉพาะในเรื่องของคดีการเมืองซึ่งเมื่อศาลตัดสินแล้ว ผลผูกพันต่อทุกองค์กร จึงทำให้มีผลกระทบเป็นวงกว้างในทุกระดับ อันที่จะสร้างความแตกแยกในสังคมโดยรวม ทั้งหมดนี้ไม่ใช่ความผิดของใคร แต่เป็นความหวังดีต่อบ้านเมืองทั้งสิ้น เราจึงควรที่จะหันหน้ามาพูดคุยกันเพื่อหาทางออกให้กับประเทศชาติเพื่อไม่ให้บอบช้ำไปมากกว่านี้ด้วยวิธีการแบบไทย ๆ ให้ได้ หลักการที่เป็นแบบของเราเองและทุกคนทุกฝ่ายให้การยอมรับว่าเป็นแนวทางที่ดีที่สุดสำหรับคนไทย และการเดินทางพัฒนาของระบอบประชาธิปไตยในทุกส่วนให้มีความก้าวหน้าขึ้น จึงจำเป็นต้องฟังประชาชน และคนทุกคนให้ ปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนในชาติเพื่อให้มีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และยึดถือกติกาความเป็นประชาธิปไตยถูกต้องตรงกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ดาวน้อย สุทธินิภาพันธ์. (2560). **หลักประชาธิปไตย**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=9640. สืบค้น 11 มีนาคม 2566.
- ปานศิริ มีผล. (2557). **แนวทางการเผยแพร่ประชาธิปไตยของประเทศไทยในอนาคตแนวทางการเผยแพร่ประชาธิปไตยของประเทศไทยในอนาคต**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1199. สืบค้น 11 มีนาคม 2566.

พงศธร ไชยเสน. (2558). พัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มั่นคงและยั่งยืน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1457. สืบค้น 11 มีนาคม 2566.

สุมาลี บุญเรือง. (2563). วิถีทางแห่งการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [file:///C:/Users/ADVS/Downloads/jomcusoc,%7B\\$userGroup%7D,+24+%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A5%E0%B8%B5+%E0%B8%9A%E0%B8%B8%E0%B8%8D%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%87+317-331%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/ADVS/Downloads/jomcusoc,%7B$userGroup%7D,+24+%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A5%E0%B8%B5+%E0%B8%9A%E0%B8%B8%E0%B8%8D%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%87+317-331%20(1).pdf). สืบค้น 11 มีนาคม 2566.